

Bernadette heeft me altijd alles

In de serie **Blik van Buiten** vertellen mensen uit de directe nabijheid van een stomadrager over hun speciale onderlinge band. **Angela Elgersma (43)** is dertig jaar bevriend met **Bernadette Bijker**, die in 1999 als gevolg van de ziekte van Crohn een colostoma kreeg. Hun vriendschap stáát, al botsen de verschillende karakters soms met elkaar.

Tekst **Angela Rijnen** • Fotografie **Annet Eveleens**

‘We kennen elkaar vanaf mijn dertiende uit Leeuwarden. Ik had verkering met René, toen zijn broer verkering kreeg met Bernadette. Een heel gezellige meid. Hun verkering ging vrij snel uit, maar ze bleef op feestjes komen. Zo bleven we contact houden. Ze was kerngezond in die tijd.

We waren rond de 25 jaar toen het begon: Bernadette kreeg last van diarree, voelde zich niet lekker en kon op ’t laatst haar eten niet meer binnenhouden, zodat ze naar het ziekenhuis moest. De relatie die ze had, was in die periode ook uitgegaan en ze woonde weer bij haar ouders. Steeds opnieuw lag ze in het ziekenhuis. Eens per week kwam ik bij haar en dan kreeg ik, net als haar ouders, de wind van voren. Ze wilde dat ik elke dag kwam. Ze was boos op de hele situatie, denk ik nu. Ik zag wel dat Bernadette ziek was: ze werd steeds magerder en kreeg op een gegeven moment zelfs sondevoeding. Voor mij was het haast niet te bevatten dat iemand niet kon eten.’

Betrokken

‘Jaren later kwam ze terug van het zoveelste darm-onderzoek, waar ze altijd als een berg tegenop zag. Het was niet goed, de darm was erg geïrriteerd en haar arts had voorgesteld een stoma te laten aanleggen. Eerst tijdelijk, daarna definitief. “Altijd doen”, zei ik. “Dan kun je weer eten. Je kunt beter een stoma hebben dan altijd maar ziek zijn en pijn hebben”. Na de operaties heb ik haar zien opknappen. Maar de stoma had heel veel impact. Ze moest regelmatig leren eten. Een probleem was bovendien haar baan, ze stond aan de lopende band in een dropfabriek. Waar moest ze tijdens het werk de stomazakjes kwijt? Het verwisselen moest beslist hygiënisch gebeuren.’ Na een tijdje kwam Bernadette in de WAO terecht,

omdat ze het niet meer kon bolwerken. ‘Toen is ze gaan leren voor iets anders, heel dapper. Ze werkt nu in de thuiszorg. De laatste jaren gaat het goed met de stoma, wel is ze nu herstellende van de gevolgen van een burn-out. Ze doet nu avonddiensten, omdat ze het ochtendritme niet goed aankon. Ik vind dat ze te veel wil, gezien haar beperkingen. Maar als ze goed in haar vel zit, kan ze meer.’

Aan haar vriendin heeft Bernadette altijd alles verteld: over de fistels die ze in haar anus had of dat ze bij de dokter was geweest. ‘Na de operatie ben ik het boek “Baas op eigen buik” gaan lezen. We hebben er veel over gepraat, ook met haar ouders. Ze heeft me de stoma laten zien. Ik weet hoe die eruit ziet bij irritatie of uitslag. Ik voelde me betrokken.’

Strijd

‘Toch heb ik tijdens onze jarenlange vriendschap ook wel eens gebaald. Sinds mijn elfde had ik zware astma en ik had het gevoel dat haar ziekte serieuzer werd genomen. Toen we jonger waren, werd nog overal gerookt. Daar had ik last van en daar hebben we wel strijd over gehad. Ik kon mijn gevoel niet zo goed bij haar kwijt, was ook niet zo gewend om over die astma te praten. De ziekte van Crohn werd méér geaccepteerd, zo leek het. Ik werk al 21 jaar bij het UWV en in mijn herinnering werd de diagnose Crohn in die tijd ineens vaker gesteld.’

Minder contact

‘Wij zijn beiden temperamentvol, nogal aanwezig en we hebben daarom ook best wel tegen elkaar opgebokst. En er zijn perioden geweest dat we elkaar minder zagen. Bijvoorbeeld toen zij Willem ontmoette, met wie ze tien jaar geleden is getrouwd. Sinds mijn

Ik weet hoe een stoma eruit ziet bij irritatie of uitslag

verteld

achttiende, toen ik brak met René, heb ik nooit meer een vriend gehad. Willem was zes jaar jonger, wat onervaren, vond ik. Is hij een blijver? Ik vond het moeilijk. Ons contact verminderde, maar Willem bleek een aardige jongen, die ook haar ziekte accepteerde. Een ander voorbeeld: in 2000 is mijn broertje Daniel van 27 overleden. Bernadette was niet fit genoeg om mij op te vangen. Ze is niet op de crematie geweest, dat kon ze niet aan, te veel mensen. Ik was boos en had veel aan mijn hoofd en heb in die tijd weinig bij Bernadette stilgestaan. Ik kwam er niet toe om haar te zien.'

Ze was er voor me

'Ik ben mijn problemen weg gaan eten. Maar toen ik rond 2004/2005 een maagband kreeg, was Bernadette er direct voor me. Zij begreep mij. Later was zij heel blij voor me toen ik Henk leerde kennen. Ik ontmoette hem in 2006 via een relatiebemiddelingsbureau. Het klikte direct tussen ons. Hij is boer en ik besloot al snel bij hem op de boerderij in Burdaard te gaan wonen. In 2008 zijn we getrouwd. Bernadette is mee geweest met het uitzoeken van mijn trouwjurk.'

Kinderen

Bernadette had in die periode inmiddels twee kinderen gekregen, Emma en Daniëlle. 'Haar zwangerschappen waren heel heavy, omdat ze weer last kreeg

van haar darmen. Gelukkig gaat het met haar darmen de laatste jaren veel beter. En ook met haar stoma gaat het heel goed. De babyspullen van haar kindjes gaf Bernadette een paar jaar later aan ons, toen wij onze hun dochter Nanja kregen.'

Sinds de geboorte van de kinderen ontmoeten beide vrouwen, die op een kwartiertje rijden van elkaar vandaan wonen, elkaar weer regelmatig. 'Nanja is dol op Emma en Daniëlle, die logeren hier wel eens. Mocht Bernadette en haar man iets overkomen, dan nemen we hun kinderen in huis. Dat hebben we afgesproken. "Bij Angela zijn ze goed op hun plek", heeft ze gezegd. We zijn beiden familiemensen. Ik denk dat Bernadette mij meer waardeert dan ik zelf had gedacht.' ●

Met "Feel good" als jaarthema publiceert Vooruitgang graag meer verhalen over bijzondere vriendschapsbanden. Heeft u als stomadrager een niet stuk te krijgen relatie met bijvoorbeeld uw buurman, een voormalige klasgenoot of een collega op het werk? Voor de serie Blik van Buiten neemt Vooruitgang graag met hem of haar contact op. De persoon in kwestie kan zich – met een korte toelichting – aanmelden door een mailtje te sturen naar redactie@stomavereniging.nl. Een briefje sturen naar het Landelijke bureau in Maarsse kan natuurlijk ook.